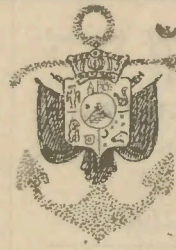

Հայրենեաց

ՀԱՅԻ ՊԱՐՏԱԿԱՆ
AMERICAN HAI PUBLISHING CO
P. O. Box 379, Worcester, Mass.

Entered at the Post Office a
Worcester, as Second-Class
Mail Matter.

Subscription \$1.50 a Year.

ՇԱՐԱԲԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ԵՄԵՏՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ընկերութիւնն նկատելով որ «Չայն Հայրենեաց», հրատարակուելով Նիւ-Եորք աւելի քան կը գտնուէր բազմապատ Հայ կեդրոններէ, և չէր մատակարարեր մեզ այն միջոցներն, որոնք պիտի նպաստէին մեր Երազրի իրականացման, ուստի Ամերիկայի Հայ Հրատարակչական Ընկերութեան Եւանջելար 14 ի արտակարգ Ընդհանուր Ժողով մեծամասնութեան ձայնով որոշեց «Չայն Հայրենեաց», փոխարինելու որ, ինչպէս և Հրատարակչական Ընկերութեան Վարչութեան կեդրոնը:

Ընկերութիւնն այժմ շատ աւելի դիւրութիւններ ու յարմարութիւններ ունենալով իւր ձեռնարկած գլխաւոր նպատակն պիտի իրագործէ Արդէն մասնաւոր յանձնած ենք քանի որ աշխատանքները իրենք:

Սյուս կը հրաւիրենք այն Հեղինակներն որոնք ձեռագիր աշխատութիւններ ունին յղեն մեր Հասցէին, միեւնոյն ժամանակ յայտնելով իրենց պայմանները: «Չայն Հայրենեաց», իր արագութեան միւս անդամները բանաւոր պատճառներով հրաժարած ըլլալով յետ այսու իմբարգրութեան պաշտօն կը մնայ միայն Պ. Վ. Շահէնի վրայ:

Թէ իմբարգրութեան և թէ վարչութեան նոր Հասցէն է՝

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՀԱՅ. ՀՐԱՏ. ԸՆԿ.

AMERICAN HAI PUBLISHING CO.,
P. O. Box 379,
WORCESTER, MASS.

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՈՍԿԱՆ ՆԱԶԱՐԵԱՆ
(ԵՂԻՍԱՍՐ ՈՍԿԵՐՁԵԱՆ)

Նիւթականի պակասութիւնը ահաբախեցնելու կը յարուցանէր իւրապէս, որ պարտաւորուած մի ժամանակ Ռուսիայ խորքը կը թաղուէր, չորս ամիսի շարի նոր-նախնայեանի և Ռուստովի մէջ գործաւորական մաշեցուցիչ կեանքը վարելով, միայն օրապահիկը Հայ-թայթեալու Համար: Երկար համբերել այդ կեանքին շէրկարող, վառ զգացումներն և արծարծուն յոյսերը օրէ օր աւելի կը դառնանք զինքը, և ինքը բարեկամների և հարեանակիցների օգնութեամբ Պուկարիա կանցնէր: Առաջին անգամ՝ Ստաիկ անցեալէն խորագրով փորձառութեամբ և զգացումով լի յօդուած մը Արմենիայի մէջ դուրս եկաւ, իւր սեւեւուն Համարումները գործարիկ փունջ մը նուրբութիւնով ժողովրդին:

Ասպարէզ դուրս եկանք իբրև յեղափոխական գործիչներ, քանի տարիներ անանելով յեղափոխութեան կարողութեան Արմենիայ թերթի մտքերով ու գաղափարներով: Բայց երկար չ'էստե-

(*) Շարունակութիւն 22րդ թիւէն

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Երբ Պիտի Հասկանք. — Գայթակղութեան Գարը. — Նոր Տարի՝ Թէ Նոր Կար. — Նամակ Նիւ-Եորքէն. — Նամակ իմբարգրութեան (Պարտկատանէն). — Նամակ Լորէնսէն. — Աղագայի Գրօնիկ. — Բաղադական. — Ներքին Լուրեր. — Բանասիրական, (Ոսկան-Նազար):

ԵՐԲ ՊԻՏԻ ՀԱՍԿԱՆՔ

Տեղական լրագրողներու մէջ լուրեր և Տրապիզոնէն Հեռագիր մը սարսաղազեցիկ գոյթ մը կը հաղորդէին, — Սուլթանը կը պատրաստէ ակնդ կոտորած մը 95:96 ի ջարդերէն աւելի սոսկալի, աւելի ահաւոր՝ ջնջելու հայ արուն Տաճկահայաստանէն, այն հողէն ուր թուրք կիսալուսինը կը ծածանին:

Լուրն որքան ալ ահաբեկիչ ըլլայ, ժողովուրդ մը որ իր մէջ տոկուն կամք ունի չը պէտք է շուարի ու յուսահատի: Գոյժը նորութիւնն մը չէ: Սուլթանն միշտ ալ այդ հայաջնիչ քաղաքականութիւնը ունեցած է, ու այսօր ալ այդ ահեղ կոտորածին իրագործման շարունակութեան մէջն է: Օրուան մը մէջ սուրի զըզընը հարուածով ամբողջ ցեղը զլխատելու պէտքը չունի, զի նա սիրութեամբ թորէն օրը օրին կը սրտէ իր ճանկերուն մէջ ինկած գոչէ: Արհեստական սոսկալի սովը, ինքնին արդէն սոսկալի կոտորած մըն է որ արեւմտեամբ կընէ ու կապանէ հայ ժողովուրդը:

Թողունք որ նոր կոտորածներաւ, — թէ և փոքր, բայց կոտորած... — ստիժ

մատակարարելէ չեն դադարի Դիւանագիտութեան գործիք գարցած ազգածականները...

Կործիքներ ալ կան թէ Սուլթան Հայկական նոր կոտորած մը կը պատրաստէ փրփրած երկատարը թուրքերը զբաղեցնելու ու հանդարտեցնելու համար, թէ և մենք այդ փրփուրներուն հաւատացողներէն չենք, բայց Սուլթանը անոնք ալ կրնայ հանդարտեցնել փայլուն սոսկալներով, կամ շատ շատ Վստիորիանդուրներու միջին Մուհամմէտի գողն ուղարկելով փրփրած(?) ըմբոստները...

Երբ չէ...: Սուլթանը ջարդած է ու պիտի ջարդէ Ցաւի աշխարհին դժբաղդ զաւակները: Ինչ ընելու ենք...: Այդ հարցման պատասխանը հայ ժողովուրդը ինք իր մէջ փնտռելու է, իր գիտակցութիւնը պատասխան պիտի ըլլայ իրեն:

Ու էն համարիչ պատասխանը օրուան քաղաքական մեծ օրինակն է, որ պերճախօս փաստիկ կուտայ մեզ:

Պօէրները չը պոռային, հարահուրաներ չը բարձրացուցին, բայց պատերազմի դաշտին վրայ դիտցան ճակատ առ ճակատ կանգնել, իրենցմէ անհամեմատ զօրաւոր ու մեծ պետութեան մը դէմ:

Ահա թէ ինչ կը խոստովանի այսօր Անգլիացիներն ինչո՞ւն է, էն յետին գիւնացի Պօէրը շատ աւելի տեղեկութիւններ ու մանրամասնութիւններ գիտէր թէ Պօէր ու թէ Անգլիական կանխամտածութեանց ու ոյժի մասին, քան մեր էն փայլուն Զօրավար Պուլըրը, որ ՈԶԻՆԶ գիտէր Պօէրական ոյժի ու պատրաստութեանց մասին...:

ների ձեռնածութիւններին մօտէն ծանօթ:

«Յեղափոխութեան խաչագողները և միանգամայն Հայրենիքի դաւաճանները» դիմապատի անելու համար, երջանկալի յետոյ Հիմնած էր իւր «Տարտար»-ը մէջ Ռուսիան Նազարը «Դաշնակցականները Պարտկատանում», խորագրով յօդուածները շարք մը զետեղեց, անոնց օտարանեց թեւազօրութիւններին, զեղծութեան յարձակումները պարագաներն ու փաստերը թուելով: Ազգացուցիչն մեծ եղաւ և յուզում չափազանց, մասնաւորապէս Պուկարիայի մէջ, անկիւններէն Հայկոյութիւններ, սպառնալիքներ, (?!!) անելով և Դրօշակով Դաշնակցութեան կողմէն Հերքումներ տալու զանազան տարածայնութիւններով, իւր կաշի մէջ իրփրած Ռամկալարոյական մարմինը մը իրփրած կը ջանար, սակայն ոչ ինչ անել չէր Ռուսիան մը: Երբ իրփրած կողմէն Հայկալարով, իրենց առաջ կանգնող Հայկալարով, զօրաւոր փրփրածութեամբ, որի բացած Դաշնակցութեան պատմութեան մէջ արեւմալի էջի իրական փաստերը հերքելու

Ալ շարունակութիւնը Անգլիական արեւան համան իրականութիւնն է, յանկարծակի եկած Անգլիական կրուստի պատմութիւնը...

Իսկ մեր մէջ, այդ ցաւալի մերը, պոռտախօսութիւնը ծայրայեղութեան հասած է: Հայ ժողովրդի վառ զգացումը չի մեղադրուիր, բայց ինչ ըսենք այդ զգացումը չափազործող Սաչագողներու ու դատն փորձերու առաջ կանգնած ոչ խարամիա դատակարարն:

Ժողովրդին զգացումը կը շահագործուի, ու ժողովուրդը դեռ տարիներով լուռ ու համբերող կը մնայ այդ շահագործման առաջ, Հայրենիքի պահանջներու, զէնքի անունով դրամ կը կորզուի: Ինչ անդին Հայրենիք դուրի կը մնայ: Խաչար մուրացիկներու, կամ շատ աւելի ճիշդ Սաչագողներու, փորն ու գրպանն է որ կ'ուռնայ:

Ու այդ Հայրենասիրութեան, յեղափոխականի, փայլուն դիմակին տակ ծածկուածները, որոնք անձնագոհութեան տրպարներ պիտի հանդիսանային, գործաւորէն մը աւելի շարժականները իրատանան, քաղքէ քաղք կը շրջին, ու ազնիւ, բայց անմիտ միամիտ, երիտասարդներու քսակը կը քամեն, ու անոնց սեղաններու շուրջ կարմիր հեղուկը, — ըմբոստ մեր արիւնին, — կը քամեն...: Եւ եղբի ալ ստանկներու շատ պէտք ունինք, ...: Ինչ ու չէ, «Նման զնման սփռէ» զի իրարու պէտք ունին...:

Իսկ ան շարունակութեան ժողովրդի մը բուն զգացումը առաջնորդուած նենգամիտ ու դաւաճան զեկամարներէ, աւելի

անկարող, Դաշնակցութիւնը պարտաւորեցաւ Զաքարիական պատմաճումը կրելու, Հայրենասէր երիտասարդի հիտաթափած հոգին և բորբոքած զգացումներն չ'վաճակու, աւելի արուր էջի արեւակներու պատճառ դառնալ չուզելով:

«Տարտար» դեռ 20 թիւը չ'հրատարակած, ահամայ գաղթել կը պարտաւորուէր և Ռուսիան Նազար իւր այդ յօդուածները շամբողջացուցած, շարունակելի կը թողուր և Եգիպտոս կանցնէր: Եգիպտոս երկիր. որ մի տարուան հիւրասիրութեան փոխարէն, իւր խոստովանելից կեանք կը ծծէր:

Եգիպտոսի կիզիչ արեգակը թէ շուրջապահանքը, մարդերի բնասիրութեան և բարքերի վրայ աղբելով առհասարակ, զգացումները կը թուլացնէ և ներկայագիրը կը փոխէ, մեղկութիւն թուելու թիւն և անտարբերութիւնը, բացառաբար ամենի բաժինը կը լինի: Ռուսիան Եգիպտոս անցնելով. իւր կեանքի թշուառութեան ամենաստուր վարկեանները անցունելու դժբաղդութեան կը դատապարտուէր: Իրամ չկար, արհեստ չունէր բարեկամներէն ու Հայրենակիցներէն իսպառ լքուած էր, գաղափարական պայքարը ու պարտաճանաչութիւնը. հայցի

դառն փորձութեանց ու չարիքի կառավարող է, քան անդադար թիւնը:

Մի անգամ հասկնալու ենք՝ ինչքան պէտք է տիրապետէ զգացման և ո՛չ թէ զգացումը ինչքան:

Վ. ՇԱՀԷՆԻ

ԳՍՅԹԱԿՂՈՒԹ ԵՆԱՆ ՔԱՐԸ

Չայն Հայրենեացի նախնիքաց թիւին մէջ Գոյթակողութեան քարը՝ առաջնորդողը կարեւոր տեղ մը զբաղեցնողն էր մէջը որոյ մասին իմ մէջ ալ եղած շատ մը տեսութիւններու մի քանին հրատարակելու պարտականութիւնը կը զգամ:

Հայ ժողովրդեան մէջ ըստ սովորուածի շատ ու շատ են և կարելի է չէ որ ժողովուրդը մը համակարգի լինի ամէն բանի մէջը գաղափարներ, ու ըմբռնումներ ըստ պարագային կը տարբերին անհասկանալի մէջը ինչպէս նաև ժողովուրդները մէջը:

Ոչ միայն կրօնական կարծիքներ կը տարբերին մէկմէկէ, այլ կենաց ամէն գործածութեանց մէջ՝ մին միւսին տարբեր նկատումներ կը տածէ իւր մէջը և ըստ այնմ կը յառաջդիմէ զէպ իւր կէտ նպատակ:

Բայց երբ ուղղալին տեսակէտի ոյժ մը գոյացնելու պարագան կը ներկայանայ՝ հոն կարծիքները գոյութիւն ունենայլ կը դադարին, անհատական ընթացումներ պատճառ չեն յարուցաներ միութիւն գոյացնելէ, կրօնական ու անկրօն կուսակցական և ոչ կուսակցական, յեղափոխական ու ոչ յեղափոխական ամէն ալ միութիւն մը կը կազմեն, մէկ նպատակի մը հասնելու վաղաժողովրդական գործառնութեամբ: Այդ օրինակ ժողովրդեան գանգառները զիստեն գանգառով միութեան ոյժը, զիստեն գանգառով ազգութիւն ու կրօնը մէկ մէկէ, և յարանառնութեանց տարբերութիւնները կը ինչ են ծագեցնեն, որչափ որ նպատակի միութիւնը գոյութիւն ունի:

Հայ ժողովուրդը տակաւին սեփական գաղափարներ սնուցանելու մեծ մտայնութիւն մակարդակին հասած չէ, եղիքի մը նման ամէն հովէ կարելի է շարժել, զի գաղափարներու հաստատութիւնը հիմնական չէ: Գաղփարներ ինքնաբերաբար՝ մտքից ստիպողական ազդեցութեանց տակ ծնած չեն հայ սերունդը մէջը: Հետեւաբար շատ զիւրին է դայն շարժել:

Բաւական է որ անհատ մը հրապարակի վրայ անուն ունի, կամ որ առաւել լաւագոյնն է ըսել, բաւական է որ անհատ մը քանի մը տարիներու ծրարը ունի իր քանակին մէջը, այս պարագան արժանիք կուտայ մարդուն և հետեւաբար մեծկակ բազմութիւն մը կը փարս սյգեղ կելի իւր արածին շուրջը՝ որ տակաւին լան ու գէշը՝ սուտն ու ճշմարտը մէկ

ինչորի առեղծուածն է՝ ան միացած օր քան զօր կը մաշէին իւր վիթխարի հասարակ: Արժանապատուութեան զգացումը ծայրայեղօրէն արմատացած էր իր մէջ, կը տարէլ անթի մեռնիլ՝ քան թէ ուրիշի մը ձեռք կարկառել: Օգնութիւն ինչորէն: Գործի համար ամէն միջոցներ զինած էր: Գող աղաներին: Եպիսկոպոսին ու Բանային: Բայց իզուր կարեկցութիւն, ոչ երբէք: Խեղճ երիտասարդը, պարտաւորուեցաւ երկար ամիսներ ձրիաբար ծառայելու Լուսնակարիչներին մօտ ապագայի համար արհեստ մը սորվելու, բայց միշտ անյաջողութիւն դարձնալ անգործութիւն յուսախաբութիւն: Իր քրտինքով ապրելու աղնիւ տնեջանք մը ունէր: և առանց ամօթ զգալու: ապրելու համար ամէն գործի կը զիջեր և չէր գտներ զժառանգաբար:

Այս ամէն ձևից պարագաներին ունէր իւր շուրջ զինք սիրող ազնիւ հայրենակիցները պզտիկ շրջանակ մըս որոնք զրեթէ միշտ օգնելու աղնուութիւն ունեցան իրենց կարողութեան չափով, այս սու ամենայնիւ եղան օրեր և շատ օրեր, երբ Ոսկան 48-64 ժամերով քաղցած և անտուաղ մնալով, անբուն գիշերներ կանցուցէր իւր անչուք խցիկին մէջ արեւն արտասուքով իւր գլխին տնայտի թըր և լով և անխնայութեամբ ու Աստուածը,

մէկէ զանազանիւ խոշոր կամ վեր ի վերոյ կարողութիւնն անգամ չը կրեր իր գանկին մէջը: Ժողովուրդը մը որ ընտանաբար՝ տակաւին մտայ այս անցուկ ու սահմանափակ շրջանին մէջն է, իր գործերու մասին մեղադրելի չէ: Մեղադրելի չէ ժողովուրդը՝ իր կրօնական նախապաշարութեամբ մասին: Կրօնքը անոր նուիրական սեփականութիւնն է, և ինչ որ գայն կը գրկէ այդ իրաւունքէն՝ հետեւաբար պարագայ մէ ատելի: Կրօնքի նախապաշարութեամբ անոր ծոցին մէջը պահող կղերն է որ մեղադրելի է:

Կղերական դասակարգն է որ պէտք է յեղաշրջել, կղերն ու այդ նեղմիտ ձգտումները որ ցարդ մեր հայ ժողովրդեան միութեան սպառնացած են և տակաւին պիտի սպառնան ալ, և իմէ մեր մէջը նոր փթթող շուսամիտ կղերներու խոստումներ չի մտատարարներ: Ոյժ տանք նոր սերունդ կղերին որ իր շարժանք վերայ ազատամտութեան զրօշմը կը կրէ՝ և որ կը շնայ հայ ժողովրդեան մէջ դարուս նախապաշարութեան և սխալ ընթանումներու վաղճան տալ:

Գոյթակողութեան քարը մեր ժողովրդեան մէջը կղերը գլորած է, և կղերը միայն կրնայ այդ քարը վերցունել, զի հայը կղերին է որ փարած է և կղերէն կուսակցութեան սպիւղանի:

ԱՐՇԱԿ Տ. Մ.

ՆՈՐ ՏԱՐԻ ԹԷ ՆՈՐ ԴՍՐ

Շահեկան է որ մեր ժողովուրդն հետաքրքրենք այսպիսի ինչորիներով, որուն մեծ կարեւորութիւն տրուեցաւ վերջերս քաղաքակիրթ աշխարհներուն զիտական մարդոց կողմէն:

Հարկ չէ ըսել, կարծողներ կան և ունին իրենց որոյն փաստերն ալ թէ 1900 թուականը մինչև 1901 թ. թ. դարուն վերջին տարին է ու ընդհակառակը փաստողներ ալ թէ՛ 1900 թուականը մինչև 1901, Բացումն է իրը դարուն: Ես միմիայն կը փափաքեմ լուր ուսումնասիրութեան արդիւնք մը ներկայացնել այս մասի: Չայն Հայրենեացի ընթերցողներուն, առանց սակայն ոչ մէկ և ոչ միւս կողմը ընդունելու յուսակցութիւնը ունեցողի մը ձգտումն է մղել:

Ինչորը ինքնին անորոշ է, վատնողի ամէն ոք զիտէ թէ Բրիտանիա ժամանակակից մարդիկ իսկայն չսկսան հաշուել իրենց օրերը կամ տարիները անոր մընչեքեան օրէն: ու ետքէն երբ մեր Մեծ Մենթեան թուականը իրբու Տարեթիւ գործածութիւնը մարդոց մէջ ընդհանրացաւ, այն ատեն իսկ չենք կրնար ըսել թէ՛ այդպէս ընդունելը Օ էն դէպի 1 հաշուեցին, թէ՛ ոչ 1 էն դէպի 2: Աւելի պարզ խօսողը համար, շատնք մաթիմատիկական հաշուով լուծել ինչորը:

որ այդչափ անհանդուրժելի և անողորմակամարտ մը սահմանած էին իրեն: Սակայն երբ արտասուքը սրած զուրս գար, ծիծաղազէմ երեսով հասարակութեան մէջ կը մտնէր: տաք սրտով և ջերմ հաստեղով յեղափոխական դասին ջատագով կանգնած, հասարակական ամէն հարցերը յուզելով, Լսարան: Ընթերցարան: Դպրոց և այլն կանոնադրելու, ետեւագալին աշխատութիւնը չէր ինչայեր, ինչպէս և չը ինչայեր իւր վաղեմի գործակից Եգիպտոսի Դաշնակցական ներկայացուցիչ Պ. Վ. Մատինեանին, հրապարակաւ անոր խոստովանիլ տալով թէ «Տարտառի մէջ գրուածներն ճշմարտութիւններ են, բայց պէտք չէր գրուէին: և թէ Իուստուայերը անընդունակ են Հայաստանի յեղափոխութեան և թէ ինքն իսկ Յեղափոխական մը չէ...»:

Իր կորովի բնաւորութիւնը կարծես ընտելեան օրինակ հակապատկերն կը ներկայացնէր, ամէն անգամ երբ թշուառութեան բաժակը ծծելով քաղցած օրեր կանցուցէր, կարծես այն մտամտակ իւր միտք կը դուրսբերէր: մասուն կը ներշնչէր իրեն հոգեւոր խորբէն ու ինքը կը սկսէր իւր մտածումներն ու խորհուրդները ի զիր առնել: Անկաշառ և յամուս ընաւորութիւն մը ունէր, իւր գաղափարը արտայայտելու մէջ միշտ անողորմ

Թող ոչ որ մտածէ ուրանալ Օ էն արժէքը, ուստի որ և է թիւ համարելու համար, նախ՝ պէտք է Օ էն սկսել: Այսպէս մէկ ամրողը ունենալու համար մարդոցին ծառայել պէտք է հաշուել Օ էն մինչև 1: Այս կերպով մենք կարողանանք 1, ըսել ուզելով թէ՛ ամրողը մ'ունինք: հետեւաբար 1 էն վերջ ամէն բան 2 ին կը վերաբերի, այս հոշուածը 9 ին ու 10 ին միջոցը տասնին է, ու 10 է կամ 10 զգը: Մանուկ մը կը ծնի ու մենք կը հաշուենք անոր օրերը և ամիսները, յետոյ երբ տարին կը լրանայ կրննք թէ տարուան մը եղաւ:

Օրինակ վեր առնենք ժամացոյցի մը ժամերը: Երբ երկու օրերը իրարու վրայ 12 ցոյց ուստան այդ կէտը կարելի է հաշել Օ: ուստի այդ կէտէն ետք ամէն մանրերկրորդ կը վերաբերի առաջին ժամուն, թէ և Ենք սովոր ենք ըսելու, ժամը 12 ր 10 կամ 15 կանցնի և այլն: որն որ ըսել է թէ՛ առաջին ժամուն 10 կամ 15 րոպէներն են որ կանցնին: Այսպէս կարելի է սպասուցանել թէ ինչպէս Օ էն մինչև 1: ամրողը միութիւն մ'է ու 1 էն մինչև 2: Լրումն է 2 ին և սկիզբն 3 րոպէ միութեան, այնպէս ալ 100 թիւը լրումն է այն միջոցին որնոր կը շարունակուի 99 էն ետք: ու 100 էն ետք ամէն կէտ կը վերաբերի 101 ին:

Նոյն բանը թուականին հետ: Հետեւապէս կրննք ըսել թէ մենք արդէն ողջունած ենք իրդ: դարը, 1900 Յնվր. 1 ի առաջին րոպէէն սկսեալ, որնոր շարունակութիւնն է 1899 Դեկ. 31 ին հարկ կը սեպմ յիշեցնել թէ 1899 Յնվր. 1 էն ետք եկող օրերը ու ամիսները մինչև Դեկ. 31 կը վերաբերէին 1900 թուականին: թէ և մենք սովոր չենք ժամայն կոչել, ինչպէս որ սովոր չենք ժամացոյցի հաշուէն մէջը: ժամը 12 ր 5 րոպէ անցած նայն բանն է, 1899 Յնվր. ամիսը լրացած: առաջնով ըսել կուզենք, 5 րոպէները կը վերաբերին Ա.—ին ժամուն: և և երկրորդով ըսելու կընք, Յնվր. ամիսը կը վերաբերի 1900 թուականին:

(Շարունակելի) ԱՐՏԱՇԷՍ Կ. ԲԷՕԼԵՆԱՆ

ԹՂԹԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՆԱՄԱԿ ՆԻԻ ԵՆՈՐԴԷՆ

Փետր. 4

Այս կիրակի Ազատ Լուսարանի մէջ խօսեցաւ Պ. Ֆիլիպեան, ինքն ունենալով երիտասարդ թիւրքերու հետ միացման խնդիրը: Պրն. առնախօսք մեր ապագայի մասին չափազանց յուսահատօրէն խօսեցաւ: «մենք այլ ևս բան մը չենք կրնար ընել, վասն զի ինչոր կրնայինք ընել ըրինք» (միթո՞ք), արեւն թափելինք, հետեւելով ուրիշ աղբայ, կըստսէինք որ

մնալով: Եգիպտոսի մէջ շուտով ժողովրդակաշառա Ոսկան: Լըմիա հասարակութեան յարգանքն ու համարութիւնը վայելելով: Հասարակական հարցերի մէջ իւր սուր և անկողմնակալ քննադատութիւնները նոր նոր թնամիներ կը յարուցանէին իւր դէմը, և ինքը այդ ամենի դէմ կը դրժք առած անանց ընկերակիւ յաղթանակը միշտ յամրեցաւ տանիլ:

Յանուն Վասուլուր անի սովետներին: մի մեծ ներկայացում մը կազմակերպելու պատրաստութիւնները վստուց կը տեսնուէին արդէն պաշտօնական մարմնի մը ձեռքով, երբ կը հայրենակից թէյնով ձեռք մը, ինչպէս կուսին իւր խանութը ու գրամ անկու համար Պէնիւանի միջոցաւ ներկայացում մը կազմակերպելու յաղթանակը, այս մասին Ոսկան նախապէս իրաւացի քննադատութիւնը ըրաւուեցա՞ր մէջ, հայրենակից բարեկամի ջիղերը ցնցել, որ փրփրեցաւ առանց միջոցներ խորութեան ջանաց ինք զինք այն բարոյական ցեխէն հանել, անոր ամէն գասակարգի հակառակորդներին հետ միանալով: Դատարարապետ և պնակակից մը լինելու զիտատեղծայթայթեց՞՞: մահուան անկողնի մէջ կուտելու հայրենասիրի մը դէմ, որ ամէն բա

նարպա պիտի գար մեզ փրկէր, բայց տեսնեք որ անանցմէ ոչ մի օգնութիւն չուտացանք, հիմա ալ ոչ մի շարժում ընելու անկարող ենք: Ուրեմն ոչ մի յոյս չը կայ: Մեր միակ յոյս պիտի ըլլայ, և սուս, երիտասարդ թիւրքերու հետ միացում, օրովհետեւ անոնք ալ մեզ նման կատաղարական ներկայ բեթմէն դժուոր են, և կուզեն բարեկարգութիւն մը մընցընել երկրին մէջ և այլն:

Ներկայ տազնապալի օրերուն ելլալ ըմբի վրայ փոխանակ յոյս ներշնչելու, փոխանակ ազգային ընդհանուր գաղափարական միութիւն քարոզելու: Երիտասարդ թիւրքերու հետ միացում քարոզել, կը նշանակէ ոչ ներկայ պահանջին զիտակից ըլլալ և ոչ ալ երիտասարդ թիւրքեր ձանչնալ, որոնք կը տեսնանք օր մը Եւրոպա բողոքող, յաջորդ օր սուլթանական սովետներով շփացած Մարդասպանին խնկարկու:

Լուսարանի Վարչութեան անդամներէն մաս մը հրաժարած և քաղաքէս հետագած ըլլալով պէտք տեսնուեցաւ նոր վարչութեան ընտրութեան: Նոր ընտրութեամբ ընտրուեցան Տեառք. Գնդունի, Հ. Մարկոսեան, Ս. Գուրապեան, Տ. Ստեփանեան, Լիւլէճեան և Ե. Արսէնեան: Վերջին երկուքը հաւատար քուէ ստացան Պ. Ե. Արսէնեան հրաժարեցաւ, առարկելով թէ Պ. Լիւլէճեան իրմէ րեւելի կարող է: Ա. ՍՈՒՐ.

ՆԱՄԱԿ ԼՈՐԷՆՍԷՆ

Մի քանի շտաբներէ ի վեր տեղւոյս շեջօք ժողովրդին մէջ արթնութիւն մը սկսեալ ենք իւր, և որ սխալ ըլլալ կերպարանք ստանալ:

Անցեալ շտաբու պէտք եղած տեղերը կարեւոր աղբ վերնազրով յայտարարութիւններ փակուած էր, որոյ մի քանի տղերք ընթերցողները կը ներկայացնեն:

Մեր նպատակն է շնայ երկու կուսակցութեանց կողմէն ներկայացուցիչներ մեկուկը բերել, վիճարանելու անաշառ ատենի մը տալե ցուցնելու մեզի իրենց նպատակին ու սկզբանց իմաստուն եղանակով մը գործադրուելուն կարեւորութիւնը:

Կ'երեւի թէ հրապարակի վրայ գրուելու երկու կուսակցութեանց իրարու հետ ունեցած յարաբերութիւնները և իւրաքանչիւրին մէկմէկու գործունէութեանց և ուղղութեանց քննադատութիւնը. ժողովրդին այն մասին, որ անկարող է իր դատողութեամբ ընտրել կուսակցութիւններէն միւսն ուղղութեան հետեւիլ և կամ աւելի պարզ է ըսել՝ կուզեն որոշողափար մը կազմել մէկ կուսակցութեան ուղղութիւնը և ոյժ տալ անոր, խորհած են այս միջոցին դիմել: Կիրակի երկույ տեղոյս գրադարա-

նէն աւելի իրբու Վասուլուրականի Յեղափոխական ուժերի ներկայացուցիչներէն մէկը, իրաւունք ունէր սովեալ հայրենակիցները բերնէն խուրած և շահախոսութեան պատառք ետ պահանջելու: Անգուց հայրենակից մը, փոխանակ օր մը պատաս մը հաց կերցնելու կամ մէկ երկու սովի նուէր տալու աղնուութիւնը ունենալու, թշուառ երիտասարդի վերջին վարկանները կը խաղէր անխնայօրէն... Ա՛յն բարբեր:

Ութ ամսուան տաժանելի կեանք մաշած էր Ոսկանի յաղթանակ կազմութիւնը, երբ վերջապէս յաջողուեցաւ իրեն թշչիլ մը ուս ծառայութեան գընալու ամսական 26 ֆրանքով: Իտալացի մ'էր բժիշկը շատ Հայերէ պնելու: որ կանցած լինելով երիտասարդի դժբաղդ կացութեանը, առաջի օրէն քատող ամսական վճարած էր իրեն: Այդ երեկոյ տեսայ զինքը, շատ ուրախ էր, երբ վերջապէս այլ և «Իւր ճակտի քրտինքով» պիտի ապրէր: Ետտ չու տեղց այդ գործը տակայն, մի շտաբէն թփելի հասկըցաւ ինչորը, երբ յանկարծ իւր թոքերէն աշուտին քանակութեամբ արիւն հոսեց: Բժիշկը անմիջապէս կը պատգարէ իրեն հիւանդանոց երթալ կազմուեցաւ իւր համարք: Խեղճ տղայ, դարցեալ ան-

նի որակին մէջ ստուար բազմութիւն մը ներկայ էր այս նպատակին համար...

ԳԵՂԱՄ

ՆԱՄԱԿ ՊԱՐՈՎԱՍՏԱՆԷՆ

ՄԱՐԱՂԱ 10 ԴԵԿ. 99.

Յարգելի Խմբագիր

Խնդրում ենք ձեր պատուական թերթի առաջնորդը համարները մէջում տեղ տաք մեր հետևեալ գրութեան:

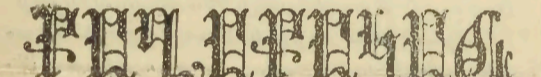
Ինչպատի ունենալով Մարաղայի հայ Ազգայնական թերթի կրթական ցաւալի ղեկավարը, բուն երեստարգրներ կազմեցին մի Բնկերութիւն Մարաղայի հայ կրթական Բնկերութիւն անուամբ:

Սակայն որովհետեւ տեղական ոյժերը չեն կորցրաւ քաղաքանոց այդ բնկերութեան ընդարձակ ծրագրի նոյն իսկ մի մասը իրագործելու, Բնկերութեան վարչութիւնը ձեր պատուական թերթի միջոցաւ գիտեմէ բարեգործ ազգայններին, խնդրելով, նոցա նիւթական և բարոյական աջակցութիւնը: Դուրանով նոցա, այդ բարեգործ ազգայնները, սղատած կը լինին խաւարի անդունդի եզրերում կանգնած Մարաղայի հայ ազգայնականութեան:

Բնկերութեան հասցէն հետևեալն է՝

SOCIETE DES AMATEURS 'INSTRUCTION MARAGHA PERSE'

Նախագահ Ա. Նազարեանց Բարաւոյար Մ. Սարգսեան

ՆՈՐ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՆՇԱՆՆԵՐ

Պեղորակները կը հեռագրեն թէ՛ Միլան թաղաքը կը խոտ կերպով նստատար է Պալատիոյ Տիպոգրաֆիայի գործակատար Պ. Պաքալոֆ, որ անմիջապէս մեկնած է Սօֆիա: Պալատիոյ և Սերպիոյ միջև տրայֆոստական յարաբերութեանց կատարեալ խզումը անխուսափելի կը ստանա:

ՉԻՆԱՍՏԱՆ

Չինաստանի մէջ կը ծաղկանայ զմեր շինելու համար գործիք և այլն գնելու եկամտի և մեքերիկ Մա. Սուլեյմ. յիշեալը կը թէ Չինացիք այս ձեռնարկի ունենալով իրենց մը չեն հանած. և մաս օրէն պիտի իրականանայ:

բազմութիւն. դրամ չը կայ և սակայն իւր ընկերներն ու բարեկամները զայն Ֆրանսական հրահանգով կը խնայեն, եղած ծախսեր հայթայթելու յանձնառութեամբ:

Թոքախտ — Հիւժարաբ իւր ճիւղներէն ընդ ընդ կը լինի խորի որսը, ազատութեան ոչ մի յոյս չը կար. անհամբերութիւն կը քայքայէր իւր կեանքը: Կը թողու հիւանդանոց, ընկերներ ընկերներով մէկն աղաչանք թէ ինչ կերպ խորհուրդները կրկին անգամ հիւանդանոց երթալու համար անկելի կը մնային: Մահուան արհաւիրքներէն շրջապատուած, ամէն անգամ քաղցութիւն ունեցաւ, այդ վախը կը զննէր, « ինչ կայ, ես պիտի ապրիմ, չուտով կը կազդուրուիմ և Պարսկաստան կը երթամ »:

Հիւանդութեան անկելի իւր գաղափարը ու ձգտումներն կանհանգստացնէին զինք. վառ երևակայութեամբ ապագայ գործունէութեան նոր նոր գաղափարներ կարողանայէր միշտ, և անկուշա՛ հետաքրքրութեամբ կուսակցական շարժումներին կուզէր հետևել միշտ:

ԱՅՂԱՆԻՍՏԱՆ

Աֆղանիստանի էմիրին հրամանաւ « Հերատ » գաւառին առաջնորդ Ռուսական թղթատարական ընդհանուր ծամրաները աւրուած են, արգելք յարուցանելու համար Ռուսական կարաւանի անցման ընդ մէջ Ռուսիոյ և Կեղծանական Ասիոյ միջևնայն ժամանակ « Հերատ » Աֆղան կառավարութիւնը ձեռնարկած է զօրացնել զինուորական շղթան սահմանազերծելու ընդմիջումը:

ԻՏԱԼԻԱ

Իտալիոյ պատերազմական նախարարը \$ 80,000,000 վարկ մը ներկայացուցեր է, պատերազմական պատրաստութեանց համար:

ԱՆԳՆԻՍՏԻՆ ԱՆ ԿԱՅՐԷ

Օրանժի և Թրնոյովի Նախագահներն Նախք Բրիտանիոյ ու Սթամբուլը բողոքագիր մը զրկեր են Անգլիայի Չորաբանակի Հրամանատար Ռոպերթի. թէ Անգլիական զօրքերը կը կործանեն գիւղական խրճիթները, կաշի կարասիքը, դարձիքներ այլեւզով կամ Տրնոյովի կնիքով իրենց այն բոլր բաները, որոնցմով կը պատու պարտեն ու կը կերակրուին անպաշտպան մնացած այրիներն ու սղատիկ աղաթը, և այս բոլորը կը պատահի ոչ միայն այն ամեն տեղեր ուր բարբարոս խուժանք կը քաղաքներու անգլիական զօրքերէն ալ մինչեւ իսկ ազատ գաւառները մէջ սփռելով ամենուրեք աւերում ու կործանում: Ռոպերթը կը պատասխանէ թէ Սուսնայի պաշտանական հերքումներն կը լինին:

Կըտուի թէ Իտալիա պիտի օգնէ Մեծն Բրիտանիոյ, իր զօրքերը տեղափոխելով Եգիպտոս անգլիական զօրքերու տեղը, երբ պէտք զգացուի անգլիական զօրքերը անկոյց քաշել, Ֆրանսիոյ Արտաքին գործոց Նախարար Տէլլաքանն հետեւեալը պատասխանել է այս լուրը իրեն հաղորդողին, Իտալական արտաքին գործոց Նախարար Վիտտորիոյ Վինչենցոն ինքզինք այդ պիտի վստահի մը չեն. թարկելու և իր մասնակցը չայրելու չափ զգուշաւոր և հեռատես սիպլոմատ մընէ:

ԻՆՉՈՒ ՊՕԵՐՆԵՐԸ ՅԱՂՈՂ ԿՐ ՀԱՆԻՍՏԱՆԷՆ

Այս հարցման հետեւեալը պատասխաններ է Միացեալ Նահանգացի Ֆրանսական Բոնուսը. 898 ին Պօէրները միայն Ֆրանսացիներն ծախու տարին \$38000 արժողութեամբ, Չինացիք Բարաւոյար Մարաղայ, Վառնի, Կապար ևն. և մի քանի անգամ ներքոյն գումարին մեծ թնթանքներ գնելու. իսկ Գերմանացի Բաղաքագէտ մը կը պատասխանէ՝ Անգլիացի զօրքերը ոչ նուազ քաջ և կրթեալ են քան Պօէր զինուորը. սակայն գաղտնիքը այն է թէ Պօէր Հրամանատարը ուսումնասիրած էին (իսկոյ պատերազմի եղած ժամանակը) անգլիական ծովային և ցամաքային ոյժերը ոչ նուազ քան անգլիացի Դիւանա. էտէ մը. իսկ մինչդեռ անգլիք:

Օր մը Դաշնակցական մը եկու իրեն այնելութեան, ամէն քաղաքագործութեան մտացած մի անգամ տեղէն վեր կոցու և որսանց հասնանք մը քաշելով կ'աւերէ Ա'ի Պ. Սեպուհ մեծնէլ է երբեք. չեմ վախնար, կը վախնամ որ մեծնիմ Դաշնակցութիւն ձեռքէս ազատուի... »:

Մինչդեռ անդին Աղէքսանդրիայի մէջ Դաշնակցութեան ներկայացուցիչը միւս նոյն ատենին հրապարակու իւր խնդակցութիւն կը յայտնէր Ոսկանի դժբաղդութեան համար անելով և պիտի ստակի Ռուսական էլ. թոքախտից է բունուած Չաքըրեանի նման, զիտոյցք ուլ որ Դաշնակցութեան դէմ է խրոսմ իւր պատիժը սոյնպէս գտնուած է... »:

Կրկին անգամ Ռուսական Աւստրիական Հիւանդանոց փոխադրուեցաւ, հայրենակիցները գողցելի հողատարութեան տակ, զբոսան օրուան չափ մի քիչ կազդուրուելով, հակառակ բոլոր բարեկամներ թախանձանքին, յամուաբար թողուց հիւանդանոց և դուրս եկաւ: Ալ ևս չուզեց Դաշնակցութեան, զինք Աղէքսանդրիա փոխադրուցին. ուր իւր վաղեմի դպրոցակից ընկերներէն մէկի հողատարութեան

այդք մտերս չը պատերազմած և նոր ձեւերու մասամբ անտեղեկ լինելով իսկ ամենակարող անգլիացի զօրապետն նուազ տեղեկութիւն ունէր Պօէր երկրին, պատրաստութեան, ու զիրքին նկատմամբ քան ամենայնայն Պօէր անհատը տեղեկացիք որ ժամանակ պիտի յաղթեն երբ քաղաքէս տեղեկանան Պօէր բանակի իսկական ոյժին և Պօէր երկրի հանգամանքներին:

Գերմանիան կը մերժէ միանալ միւս պետութեանց, եգիպտական խնդիրը վերադարձնելու ծրագրին. աւարկելով թէ՛ Անգլիոյ ուրիշ տեղ մը զբաղած պահուել, այսպիսի խնդիր մը յարուցանելու Գերմանիոյ ապօրինի և անվայել կը թուի. (Տե՛ս ար շահի վերջէն կ'ըստէ՛ խղճի մարդը):

Պոնապարտական Օրգան Օրգան թերթի իրագործումը Ռուսիոյ մը ձգտուել է, ու մը քննուելով տեսնուէր է թէ՛ Բարաւոյարի մը Պայթուցիկ դեղերով պատրաստուած է եղեր, ոճրագործը չը զբաղուէր:

Ֆրանսայի և Միացեալ Նահանգացի միջև կը ծագուի սոսկ տարական Դաշնակցութեան մը կը հակառակ ձորանակն կուսովարութիւն:

Վենեզուէլական բանակ մը անցած լինելով Պրազիլական սահմանը երկու կողմի զօրաց միջև կ'ուր մը ծագեր է վենեզուէլացիք ես մղուելու են:

Նիգարաղուաի ջրանցքի տախիւ Միացեալ Նահանգացի և անգլիոյ միջև ծագած խնդիրը իսպառութեամբ կ'արգելու վրայ է, անգլիացիք այս խնդիրը ալ ամերիկայի քաղաքական յաղթութիւն մը կը սեպեն:

Պ Ա Ս Ե Ի Ս Պ Ա Չ

ԼՕՆՏՈՆ Փետր. 7. — ձեներալ Պուլըր նորէն անցաւ Դեւելիա գետը փետր. 5 ին. և կը յառջանայ Լէյտոմիթի վերայ: ձեներալ Բաթալիք յառաջնորդացուցուց իր սկսած էր, իր բանակը նախ ձեներալ Բիլի Բէնիթի զօրաբաժին, և յետոյ ձեներալ Ֆրէնչի բանակին հետ միացնելու նպատակաւ, Պօէրները նախատեսելով այդ վտանգը երկու կողմէն (Փրնօք Պրոտ Րոլըր ի կողմէրէն) ստատիկ յարձակում մը քրած են ձեներալ Բաթալիքի վրայ բուն ընդհանրութեան տեղի կուսնեն:

Հօրտ Ռուպերթի և Բիլնէր Չօրապետը ևս սկսան յառաջ իսպառ, Բաթալիք հանելու, և անոց հետ միա նալով յարձակելու և զօրաւոր արշաւանք մը գործելու աղաւ Նահանգացի վրայ. Ռոպերթի բանակը որ առնուազըն 125000 զօրքերէ պիտի բաղկանայ, Պօէրներու հանդիպած ամենամեծ անգլիական բանակը պիտի լինի. անգլիացիք մեծ յոյսեր կը տածեն Ռոպերթի այս մեծ յառաջնորդացումին նկատմամբ:

և խնամքի տակ 53 օր թշուառութեան հետ մահուա խորշակն ալ ծծելով վերջապէս Հու. 21 ին կը թեց իւր մահկանացուն, հիւանդանոցը երբեք չը սիրեց և մինչև վերջին շունչ յամուակցու երթալ: « Գնա մեռիք, արի սիրեմ » և ահտ հարցան ամէն կիրք, իւր ամենակատար լի հակառակորդներն, Դաշնակցականները անգամ ամէն ջանք չը խնայեցին յուղարկաւորական շքեղ հանդէսով մը պատուել « անձնուէր յեղափոխական » ի անմահ յիշատակը. որի համար նոյն իսկ իրենց նիւթական աջակցութիւնն անգամ ցուցուցին հանդուցեալի ամենամատիկ բարեկամներին և ընկերներին, որոնք Գազիրէն եկած էին անմահ հայրենասէրի անմուտանալի յիշատակն օրհնելով. ընկերական վերջին հրաժեշտը տալու:

Ռուսական Նազարեան երկար ժամանակ Պարսկաստանէն « Մշակ », ի թղթակից եղած է 94 — 97 թուականը, « Դրօշակ », ի Պարս - Թրքական սահմանազերծ թղթակցութիւնները իրագործած է « Արմենիա », ի « Իրաւունք », ի « Տաւրոս », ի « Միտութեան » ինչպէս նաև մահուան անդրոյնէն « Չայն Հայրենակց », ինքրած և աշխատակցած է:

ՉԱԻՆ

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Անցեալ կիրակի սկսաւ Ուստրի կիրակնօրեայ վարժարան: Աշակերտաց թիւը 40 ի կը հասնի: Դասերէն յետոյ ամէն կիրակի Պրն. Վ. Շահէնի պիտի դասախօսէ Հայոց Պատմութիւն: Անցեալ դասն էր « Հայոց Մագու մը », ալ շարթուան գասը պիտի ըլլայ « Հայկազանց թագաւորութիւնը », Պատմութեան ունիւրնը զիրենքու թիւը 50 ի կը հասնի: Յարատեւութիւն կը մաղթենք նորահաստա գարոյցին:

Ուստրի Ազգային Լսարանի մէջ հրատարակած է խօսելու յառաջիկայ կիրակի Տթթ. Յ Արշակունի:

Գաղութիւն եռանդուն հայրենասէր ազգայններէն Տեար Մ. Պ. Մերօնեան Հարիսպուրի մէջ Ամերիկայի հոծ բազմութեան մը մէջ անցեալ կիրակի խօսելով Հայաստանի թշուառ կացութեան և անբար օրերու մասին, հոն կարեոր ամերիկացիներէ Յանձնախումբ մը կազմած է, որբերուն նպաստելու համար:

Մեր հայրենակցի այս օգտակար ձեռնարկը, փայլուն օրինակ մ'է անգլական լինելուն քաղաքական ազգայններուն, ջանք չը խնայել ամէն անգ մարդասիրական զգացումը արթնցնելու և օգնութեան հասնելու անտէր անտիրական օրոք:

Տիկին Նոյա Մերօնեան « Չայն Հայրենակց », ի մէջ իր ըրած կողմնարձակագ հանդիսանալով, 5 տար քրկած է թեմիս Ս. Առաջնորդին. 3 տար Զէյթունի որբանոցին համար և 2 տար Ազգային Ս. Փրկչի որբանոցին:

ՀԵՏՈՒՆ ԷՆ Պրն. Ս. Տէր-Յակոբեան կը գրէ՝ — Տեղաւոր ազգայնները 25-30 անձէ բաղկացած են: անցեալ կիրակի փետր. 5 ին քանի մը հողի հաւաքուած սենեկի մը մէջ խօսելով որոք մասին, հանգանակութիւն մը ձեռնարկելու բարի դիտարկութիւնը ունեցանք, և 5-6 հոգիէ \$35 գոյացաւ: Յառաջիկայ կիրակի անդուստր բոլոր հայրենակիցներով ժողով մը պիտի ընենք հանգանակութիւնը շարունակելու համար:

ՀԱՅՍՏԱՆԷՆ ԵՆԻԿԱՅՈՒՄ

Պոստնի Թաւառական խումբը պիտի ներկայացնէ Մ. Պէլիթալեանի ԱՐՇԱԿ Բ. ՈՂԵՐԳՈՒԹԻՒՆԸ Փետր. 22 Հինգշաբթի երեկոյ, ժամը 7½ ին (Ուաշինկթընի Միւսիս օրը), Երեստարգրաց Բրիտանիական միութեան սրահին մէջ՝ 48 Պոլլըթըն փողոց:

ԽՈՒՄԸ ՎՆՔ ՉԷ ԽՆԱՅԱԾ ԱՅՆ ԵՆԻԿԱՅՈՒՄ

Խոումբը վնք չէ խնայած այս ներկայացումը յաջողութեամբ կատարու պատրաստութիւններուն մէջ: Տոմսակներու գինն է 25, 35, 50, և 75 սենթ կը վաճառուին հետեւեալ տեղերը: Պոստնի 38 Hudson, st, 113 Tyler st Վոլթըր Թաւուն՝ Պրայթըն, Իսթ Բէյմպրիճ Զլաի, Լին և Մոլտըն Հայկական ճաշարանները: ՄԵՆ ՆՈՒՍՊԱՀԱՆԴԵՍ Բրովիտէնի Հայ Նուազածուած խումբն փետր. 24 Երասթ երեկոյ մի նուազահանդէս պիտի տայ, Բրովիտէնի Սիւղային ժողովարանին մէջ: Նուազահանդէսն շքեղ, փառաւոր և օգտակար ընելու համար ամէն ջանք ի գործ դրուած է:

Կը մնայ ժողովուրդին որ իրեն ներկայութեամբ քաջալերէ այս անդամակ նուազախումբն, որ մեծ բան կը խոստանայ ապագային:

Մ. ՏԵՐ-ՊՈՂՈՍԵԱՆ ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ

Հայկազանի կաճառի անդամներէն Պ. Թարգոս Գրիգորեան ընդհանուր ժողովի մը մէջ հայտնի լեզու մը գործածելուն համար, կաճառ հարկ համարեց յիշեալ պարոնը զրկել իր անդամակցութենէն: Վարչութիւն (ԿԻՌԲ)

ՓՈՒՍՆ ԶԱՐՄՆՓՈՒՆՁԻ

Շնորհակալութեամբ ստացայ 35 Տուար, ի նպատակ որոշող, որ գոյացաւ Մեզիրեցի Պ. Տոնապետ Տէր Պաշտօնաւորեանի և Պարբերացի Օր. Մարիամ Եղիաշանի ամուսնութեան օրը, իսկ ՈՒՍՆ թաւան, փետր. 1-ին: Այդ գումարին 12 տարւոյ տուաւ Մեզիրեցի Պ. Պէրպէրեան մրցելով և աւելցնելով՝ փետայ կագուեցընելու իրաւունքը ձեռք ձգելու համար իսկ մնացեալը հարսնեւորներէն հանգանակուեցաւ: Այդ գումարը որոշեցի յատկացնել վանայ Հայկական Որբանոցի վարժարանին մէջ երկու Որբ կրթելու գործին, զոր պիտի ջանամ շարունակել այս և ուրիշ միջոցներով: Շնորհակալութիւն նուիրատուաց:

—Ստացայ նաեւ 25 Տուար իսկ ՈՒՍՆ թաւանի Սերաստացուց ճաշարանի որբերու Գանձանակէն, եւ այդ փոքրիկ գանձանակը իւր անդրանիկ ներթական պըտուղը տուաւ այդպիսով, իսկ բարոյական պտուղ մ'ալ տուաւ, Յունի. 23 ինչիմը գրուելով իսկ ՈՒՍՆ թաւանի որբանոցում ընկերութեան: 17 անդամներ անմիջապէս ստորագրեցին նորակազմ ընկերութեան Ծրագիրը:

Ստացայ նոյնպէս 25 Տուար Հրտոյնի Որբանոցումէն, Կեսարիոյ որբանոցի մէջ իրենց պահած որբին երրորդ տարեկանը (արդէն առաջին երկու տարեկաններն ալ իրենց ժամանակին իմ ձեռքովս զբրկած էին):

Վերջապէս ստացայ նաեւ Պոստօփ Եօթնեակին վանայ վարժարանի որբանոցին մէջ պահած որբի մը երրորդ տարեկան 25 տարւոյը. այդ Եօթնեակին գանձակապէս է հայաստէր Ամերիկուհի Օր. Ս. Ս. Պաքուհի:

Կ'ազգիսմ որ օրինակները և սովորութիւնները բազմապատկեն և որբիկներ մեր սենթերովը գէթ սնակ և կըրթուին:

Ազօթարար

ՄԱՇՏՈՅՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏ

Թեմակալ Հովիտ Պոստօնի Ե. Գ. Ասկէց առջ իմ ձեռքով թէ որբերու և թէ ուրիշ հանրային նպատակներու համար զբիւրեւած բոլոր գումարներուն հաշիւները եւ ստացադրուները քովս են, փախաբողը կրնայ ինձ գիմել և ստուգել:

Անցեալ շաբաթ գիշեր Բերիցի Տ. Գրիգոր Պանտագեանի հարսնեաց հանգիստին Ընդ Օր. Հռիփսիմէ Պըճըճեանի (Տիգրանակերացի) Փոխան Հարսնեփնջի ի նպատակ հայ որբերու դոյացաւ \$36,60 ջանիւք հանգիստական Բերեցուց: Դրամը յանձնուած է Նիւ-Եորքի Տիկնանց Որբանոցում ընկ. Գանձակապետ Ազն. Տիկին Թաւառեանի:

Փախաբողի է որ այս բարեկատակ ձեռնարկները, ընդհանրապէս մեր ազգին մէջ ու գիտնանք մեր ուրախութեանց միջոցին յիշել մեր թշուառներն:

Ազօթարար
Վահրամ Բահն. Մարկեան

ՆԵՐՇՆՁՈՒՄՆԵՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՅԵՂԱՓՈՒԱԿԱՆ ԱՐԴԻ ԿԵԱՆՔԻ ՀԵՂԻՆԱԿՈՒԹԻՒՆ ՊԵՐՃԻ (Մ.ՏԱՄԱՏԵԱՆ)

Հայրենի աշխարհին անկեղծ ներշնչութեամբ սոյն գործարկի աշխատասիրութիւնը կարծէ որ ամեն անհատ միշտ ր հետ ունենայ:

Գին 25 Մէնթ

Ուրիշ քաղաքներու համար փոստի ծախքը իրենց վոյս է:

Դիմել:

S. RUSDIKIAN,
P. O. Box 46, Station A,
WORCESTER, MASS.

Եւ Նիւ Եորք

Ե. Արսէնեանի քով

ԱԶԳ

Կը ծանուցանենք Հայ Հասարակութեան թէ՛ Պոսթօնի Թայլըր փողոցին մէջ Նոր խանութ մը բացած ենք, ուր կը վաճառուին ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԸՆՏԻՐ ՆՊԱՐԵՂԷՆՆԵՐ ԶԱՓԱՒՈՐ ԳՆԵՐՈՎ:

Թանձնարարութիւնք կը կատարուին փութով և խնամով:

ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ ՍՍՄՈՒԻԼԵԱՆ
ԱՐԱՄ ՍՍՔԱՆԱԶ

Մեր հասցէն է
Tyler Grocery Co.
113 Tyler St., Boston Mass.

Ա. Ն. Ա. Հ. Ի. Տ.

Հանդէս Ազգային, Գրական և Գեղարուեստական. բացուած է Բրդ. Կարուայ Բաժանորդագրութիւնը:

Հասցէ
ԱՐՇԱԿ ԶՊԱՆԵԱՆ
6 Բլէս Տը Լ'Օտէօն Բարիզ

ՄԵԶ ՄՕՏ ԿԸ ԾԱՆՈՒԻ
ԱՆԳԼԻԵՐԷՆԻ ՀԱՅԵՐԷՆԻ ԲԱՌՈՐԱՆ
Աշխատասիրութիւն Պ. Ռ. ԹՈՐՈՍՍԵԱՆԻ
Գինն է 2.50 Տուար

ԻՐԱՒՈՒՆԻՔ
Լրագիր Ազգային և Քաղաքական
Կը հրատարակուի ամեն շաբաթը թիւ և շաբաթ օրերը: Տարեկան բաժանորդագրինն է Ամերիկայի համար 2 1/2 տուար: Հասցէ՝ Redaction du Journal «IRAVOUNK», VARNA (Bulgarie)

Գ. Ն. Ե. Յ. Բ.
Ձեր Կօրիկները, Ռըպրները և հանդերձակները:

Ա. Ա. Մազ Լաֆլի 137 Մէյն Սթ.
Հասարակարաց ձեռքով կարուած Կօրիկներ նորածն 3 տարեանց այժմ \$2,25

Լաւթիկ ճիւղէ \$2,50

Գործառուական Կօրիկ \$1,25

Մարտու Վարտիկ, Հապիկ առաջ հասար 0,59 իսկ այժմ 39 սէնթ, իսկ զՆՊԸ 15 սէնթ:

Մեր հայ յաճախորդները շատ գոհ մնացած են մեզմէ:

ԿԸ ՎԱՃԱՌՈՒԻ
ԱՐՄՕՆԻ ՄԸ
Նուազելու ճաշակ ունեցողներուն յարմար և աժան գնով: Դիմել ՊՄԱ-գրութեանս:

ԳՐԱՏՈՒՆ
Հայկական Գրադարանի

«Ազգայնաց մէջ ընթերցանութիւն տարածել» Գրադարանին նպատակը լինելով, կը յայտարարէ՝ ի գիտութիւն նոր կարգաւ սովորել փախաբողաց, թէ Գրադարանս կը վաճառէ Այրենարան, Ընթերցարան (Պանձուգեանի), Մայրենի Լեզու Ա. Բ. տարիներ:

Կը վաճառէ նաև Ազգ. նոր երգարան, Հայկ. Ձիւնանշան (ընտիր թուղթի վրայ), ներկայ տարուոյ ընդարձակ օրացոյց (ուպ. Ս. Էջմիածին) և Գրիտունէական: Ստանդ և Կ. Պոլսոյ ջարդերու, ազգային հին եւ նոր ծանօթ արանց լուսանկարները:
Չափաւոր գրքեր:
Դիմել վարչութեանս, հետեւալ հասցէով՝
Armenian Library, Worcester Mass.

Աժան մուշտակներ: Առջևը երկար ըսգունի ջօլըրէթս \$5,00:

12 մատ երկարութեամբ ըսգունի ջօլըրէթս \$6,00:

Պարսկական գառ և սիլ խառն \$7,00: Ըսգունը պարսկական գառի հետ խառն \$8,00

Ատարական ջօլըրէթս \$1,50: Պարսկական գառ \$1,00 էն \$5,00:

Կիւրակիէն զատ ուրիշ ունէ ժամանակ եկողներու համար գիշեր և ցորեկ բաց է:

Շաբաթավճարով առնողներուն հարիւրին սասը տոկոս կայ: Կը նորագեք ալ:

Հասցէ. — Գ. Սփաղկեան 485 2d Ave. 27-28 փողոցներու մէջ, սենեկի թիւ 10:

ԿՈՒՉԷՔԻ ԴՐԱՄ ՓՈՒՍՆԻՐԷԼ

Դիմեցէ՛ք Առ՝
Սարգիս Գ. Սարաֆեան
1080 Փ. Օ. Պօքս, Ուստը, Մաս.

Դրամ կը փոխադրենք թիւ բքիւյ բուրքաղաքները: Կեդրոնատեղին է Պարբերք, Տեսր Եղիաշանէս Պարբերակեան, որ երկար տարիներու գործունէութեամբ և վարկով հանրածանօթ է և Կ. Պոլսոյ Տ. Գէորգ Պարբերակեան: Մեր Գործակալներն են. Մարաթեա Սարգիս Պօնշուղեան. Չմշկածակ՝ Սարգիս Սարք քէ-շիշեան. Բալու՝ Գարեգին Բերեճեան. Չնքուշ՝ Յակոբ Տաղտիկէլեան: Թիւրքիոյ ուրիշ բոլոր քաղաքներն ալ դրամ կը փոխադրենք Պարբերքի միջոցաւ:

Մարտի 10 է հեռագրով եւ թէ նամակով դրամ կը փոխադրենք և նուաճին տոմսակներ կուտանք:

Ուրի մէջ կը վաճառենք պամետ սիկարի թուղթ և ուրիշ շատ տեսակ Տաճկական սպրանքներ:

Պանութիւն հասցէն է՝ 14 1/2 Արշ Սթ. Ուստը. Մաս. Թանձնարարութիւն ուղղուելու են Առ՝

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ. — Մեզ գրամ զբրկելու է Մընի Օրարով, Պանքայի շէքով կամ սպաճագրեալ նամակով: Ոչ սպաճագրեալ նամակով զբրկուած դրամներուն պատասխանատու չենք:

ԲԱՅՈՒՄԸ ԵՒ ԲԱՇԱՌՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ
ԵՆՈՐ ԿԵԱՆՔԻՆ

Հարգէ՛ք Աղշային, Գրսկան և Բաշաքական:

Միակ լուրջ Ազգային հանդէսը, որ երկու տարիէ ի վեր կը հրատարակուի Պրատասահմանի մէջ:

Իր անցեալ ու ժամանակակից Հայկական պատմութեան վրայ ըրած ուսումնասիրութիւնները անսուղիտ են:

Ազգային յեղափոխական կեանքի վերայ ըրած իր տեսութիւնները լուրջ ու արժանի են ամեն հայու ընթերցանութեան:

Երիտասարդներն անկէ կ'օգտուի չափահասները աւելի պաշար կրնան ըստանալ, ծերերը իրենց հին յիշատակները կրնան գտնել չոս:

Տարեկան բաժանորդագրինն է 2 տուար, վեցամսեայ 1 տուար:

Հասցէն է՝
MR. L. FRANK,
32 Chesterton Rd.
London, W. England.

Ն Պ Ա Ր Ա Վ Ա Ճ Ա Ս Ի
Ս. Տամպուրաճեան
509 2րդ Ալլիւ. 28 և 29րդ փողոցի մէջ
Նիւ Եորք

Տեղական և արևելեան բազմաթիւ նպարեղները

Հաւազոյն տեսակ ընդգէններ և մըր գեղէններ:

Եղանակին համաձայն թարմ բանջարեղէններ և պտուղներ, առօրեայ թարմ միս, հայկական պանիրը փառնոտը-15 c., մեծաքանակ գնողաց համար 13 1/2 սէնթ. Ուստրի պատուական վըլըտըր և ծեծածը փառնոտը 3 սէնթ, մեծաքանակ գնողաց համար 2 1/2 սէնթ. ձիթապտուղ (զէյթուն) փառնոտ 10 c շատ զնուներուն համար 9 c. կանաչ զէյթուն, որթատարեկ (եափրիս) ընտիր կորկոտ, Ամալիա պամետ մեծաքանակ գնողաց համար փառնոտ 28 սէնթ. հայկական զէյթունի իւզ, Այնթապ հալվաթի (ընտիր տեսակը), լիբուս (ամեն տեսակով), Քընթըլիս, լէպլէպու (տեսակներով), ոսպ (աղցուած կամ առանց աղցուելու), սուսախ, սիսաու, Պօլսոյ խաշար պանիր, քիմիօն, անտոն, շահրիէ (փառնոտը 5 սէնթ), մաքարօնի փառնոտը 6 սէնթ, մեծ քէնախաւ, մեծաքանակ գնողաց համար հատը 25 c., մէկ փառնանոցը 7 սէնթ, ընն սուսաթէս հատը 7 սէնթ, չոր ծիլան, սուր, չամիշ (տեսակներով), սապօն և խունկ:

Նամակով եղած յանձնարարութիւնները փութով և քիչ վարձքով կը կատարենք մեր անձնական կառքերով:

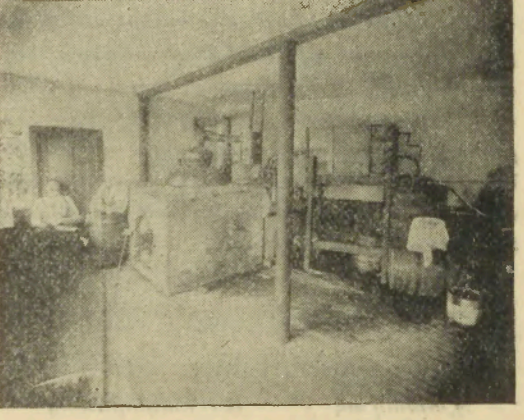
ՄԱՍԻՍ

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՍԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Ի ՊՈՍՏՈՆ

Ներքոս Մ. Թովմատեան և Մերիկր Մ. Թովմատեան կը ծանուցանենք թէ մեր 20 1/2 Hudson փողոցի նպարեղներ խանութը փոխադրած ենք ի թիւ 38. այն փողոցի մէջ միանալով Յովհաննէս Գարբուղեանի հետ. այժմ շատ աւելի զբարութիւններ ունինք ուղղակի Տաճկաստանէն սպրանքներ բերելու: Կը վաճառենք նաև մեծաքանակ (Հօրսէլ):

Մեր քով կը վաճառուին Ուստրի պատուական վըլըտըր, ծեծած և կորկոտ, ոսպ՝ Տաճկաստան աղցուած, պամետ, սիսաու, աղի եարրախ, խայսերի պատրմայ ստաճկաստանի մաքուր ձեթ, աղը դնելու թարմ պանիր, սամաթէս սալցա. խաշար պանիր, ուրիշ շատ մը տեսակներ: Ունինք հիւանդանոցի սիկարի թուղթ, Կ. Պոլսոյ լոթուս, լեպլէպու տեսակներով: Ծննդի առթիւ բարեկամներու սուղիք յարմար նուէրներ, ուրիշ աղ շէք կըրուար գտնել, մեծաքանակէք, կիւրաղը և փարսի ձեթ, խահուէի ալ յիւրմէն են: Փորձեցէք և գոհ կը մնաք գրկել ընկերութեան հասցէին:

Massis Grocery Co.
38 Hudson St., Boston Mass.

ԱՐԱՎԱՄԵԱՆ ԵՂԱՐՔ

Օղի և Մասթիքայի Պատրաստողներ Արևելեան օղի և Մասթիքայի անդրանիկ և միակ գործարանը ունինք: Մ. Նահապետայ կառավարութեան վաւերացեալ:

Միայն պատուական խաղողէ և շամիշէ կը պատրաստենք: Մի խմէք օտար և անխորթ խմելիքներ, որ չմաստաւորուին: Միայն գործարանը ունինք: Մ. Նահապետայ կառավարութեան վաւերացեալ:

Միայն պատուական խաղողէ և շամիշէ կը պատրաստենք: Մի խմէք օտար և անխորթ խմելիքներ, որ չմաստաւորուին: Միայն գործարանը ունինք: Մ. Նահապետայ կառավարութեան վաւերացեալ:

Ուստրի կրնան ստանալ օղի եւ մասթիքայ 111 Summer St. ըմպելեաց մեծ և զածառատունէն:

Ուրիշ քաղաքաց հայեր կրնան գիմել կամ գրել ուղղակի մեր գտարանը:

Abraham Bro's
20-22-24 Back St.
Providence R. I

ԱԶԳ

ԸՆՏԻՐ ՊՈՒՂՂՈՐ

Ուստրի մէջ երկար տարիներէ ի վեր հաստատուած ենք մեր յատուկ պրոպագանդայի գործարանը: Սոյն գործին մէջ մեծ փորձառութիւն ունենալով, ամենալաւ ցորենէ կը պատրաստենք ընտիր պոլլուր, որ իր մաքրութեամբ և ուրիշ լաւ յատկութիւններով տանտիկներու և ճաշարանատեսներու գնահատութեան արժանացած է: Կը պատրաստենք նաև նոյնպէս ընտիր ծեծած և կորկոտ:

Ուստրի ամեն ով կուզէ ընտիր և տեսրժահամ կերակուր լինելու պուրջուր և ծեծած ունենալ, թող գիմէ ուղղակի մեզ: Ապագայները փութով կը կատարուին: Մանրամասն տեղեկութեանց համար պէտք է գիմել հետեւալ հասցէին:

Ուստրի, Պուրջուրի Միացեալ Ընկ. 151 Իւնիոն սթ., Ուստրի Մաս. Տաճկաստան տեսակ տեսակ սպրանքներ այ կր յանինք:

ՄԱՐԹԻՆ ԳԻՆՕ
ՀԱՅ

Վաճառանոց տեսական ամեն կարգի կաշ կարասեաց:

Հայերը սուկէ պատշաճագոյն տեղ չեն կրնար գտնել գնելու, մահճակալ, մեթրէս, սեղան, ջեւոց, կարպետ և որ ի կարգին:

Հասցէն է՝
MARTIN KEENOW
79 Green St.; Albany N. Y.